

Dygo, Marian

"Středověká archeologie a studium počátků měst", Praha 1977 : [recenzja]

Przeгляд Historyczny 70/3, 574

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

końca XIX w. (dynamiczny rozwój rolnictwa, klasy robotniczej, działalność partii politycznych) oraz analizę okresu rządów Bismarcka. W rozdziale przedostatnim autor wszechstronnie przedstawił sytuację Pomorza Nadwiślańskiego w Polsce międzywojennej, zaś ostatni rozdział poświęcił losom regionu w latach 1939—1945. Książkę zaopatrzone w omówienie literatury, ilustracje, indeksy (osobowy i geograficzny).

M. D.

Středověká archeologie a studium počátků měst, Praha 1977, Československá Akademie Věd, s. 296, 55 tabl.

Jest to zbiór referatów wygłoszonych na krajowej konferencji archeologów czeskosłowackich (Hradec Králové, wrzesień 1975). Dyskutowano tam nad znaczeniem badań archeologicznych dla poznania historii wczesnośredniowiecznych ośrodków miejskich, przedstawiono też rezultaty takich badań. Na niektóre wystąpienia zwrócimy tu uwagę. M. Richter i V. Vokolek poinformowali o odkryciu w Hradec Králové relikwii umocnień (i śladów osadnictwa) z okresu kultury lużyckiej, w ramach których rozwinęło się później średniowieczne miasto. Omówili topografię wczesnośredniowiecznych obiektów sakralnych oraz sieci drożnej. J. Bláha analizował powstanie i rozwój podgrodzia olomunieckiego, omówił osadnictwo przedkolonizacyjne, skorygował dotychczasowe poglądy na temat chronologii powstawania miasta. Problematyką podgrodzia wyszehradzkiego zajęli się P. Kalička i B. Nechvátal. Omówili oni wszechstronnie: topografię wczesnośredniowiecznego osadnictwa na tle praskiego zespołu osadniczego, zwracając uwagę na odkryte ostatnio punkty osadnicze, a także sieć drożną, targową i ich stosunek do Wełtawy. Warto wspomnieć również o badaniach B. Novotného dotyczących romańskich relikwii siedziby książęcej w Znojmie, uwagach Z. Meřinského na temat początków Jihlavy, a K. Reichterovej o rozwoju przestrzennym średniowiecznego Litomyśla. Liczne wypowiedzi dotyczyły przydatności stosowanych metod archeologicznych lub nakreślały program badań. V. Šikulová na podstawie materiału z Opavy i Ostravy jeszcze raz potwierdziła znaczenie znalezisk monet jako materiału datującego obiekty archeologiczne, a przy okazji naświetliła na nowo niektóre aspekty czeskiej reformy groszowej. Ważki referat M. Radovej-Štikovej zwracał uwagę na korzyści wynikające z archeologiczno-architektonicznych badań dawnych piwnic. Tą drogą można uzyskać informacje na temat wewnętrznego układu budynków miejskich, najstarszej sieci parcel, ich rozmiarów itd. J. Škabrada postulował kompleksowe wykorzystanie źródeł archeologicznych, pisanych i ikonograficznych w celu architektoniczno-budowlanego rozpoznania średniowiecznych miejskich izb mieszkalnych (materiał budowlany, struktura przestrzenna, system ogrzewania, istnienie ogniska otwartego lub komina itp.). W ramach konferencji w Hradec Králové odbyło się także seminarium poświęcone problematyce badawczej pustek średniowiecznych. Zaslugujące na uwagę badania Z. Smetánki, R. Snašila, J. Ungera i in. pozwoliły, na podstawie materiału archeologicznego, ustalić czas powstania osady (korygując najczęściej informacje pisane) oraz jej zaniku. Często udawało się określić przyczynę powstania pustki (np. pożary, zniszczenia związane z wojnami husyckimi). Badania wykopaliskowe pozwalały określić fazy osadnictwa, jego obszar, liczbę gospodarstw, wyposażenie ich w inwentarz ruchomy itd. Omawianą publikację wyposażono w załącznik w postaci 55 planów i map dotyczących omawianych miejscowości i prowadzonych w nich badań wykopaliskowych, oraz obszerny streszczenia w języku niemieckim.

M. D.